

A TANÁRKÉPZÉSI KÖZPONT ÉS A GYAKORLÓISKOLÁK KOMMUNIKÁCIÓJA

1. A TANÁRKÉPZÉS ÉS A GYAKORLÓISKOLÁK KOMMUNIKÁCIÓJA A MÚLTBAN

Az 1990-es évek közepén a tanárképzésképzésben kevés hallgató vett részt, egyenletes volt a hallgatók megoszlása, általános volt az előírt kétszakosság, 10 féléves volt a képzési idő, az 5. évet a gyakorlásra tartotta fenn a program, ezért egyetemi órák kizárólag délután folytak. A tanárképzés rektorhelyettesi felügyeletet kapott, de az ügyintézés előadói szinten történt sok zavarral, esetlegességgel. A tanárképzés finanszírozása, tétel költségei nevesítés nélkül olvadtak bele az egyetemi költségvetésbe.

A későbbiekben, 2000–2010 között annyira megnövekedett a hallgatói létszám, hogy már az eltömegesedés veszélyeivel kellett számolni; egyenetlen megoszlás volt a szakokon; előbb az egyszakosság, majd ismét kétszakosság vált általánossá szabad választás szerint. Lassú és a karok között nem szinkronban lezajlott áttérés következett be a kreditrendszerre, fáziseltolódások keletkeztek a szakok között; a szabad tantárgyfelvétel kaotikus és ellenőrizetlen állapotokat eredményezett. A tanárképzés rektorhelyettesi felügyelete előbb megmaradt, és ehhez létrejött végre egy rendszerszervező intézmény a szabályalkotás és az operatív irányítás kettős funkciójára, majd megalakult a Tudományegyetemi Karok (TEK), és ennek elnökhelyettese kapta meg a felügyeleti hatáskört. Kimutatásokban jelenítették meg a képzés tényleges költségeit, a nevesítéssel elkülönülő sorokban lehetett már számba venni a tanárképzés egyes műveleteinek árát.

Az 1990-es években a tanárszakot néhány kutató szak kivételével (vegyész, fizikus, matematikus stb.) nem kellett külön, önálló szakként fölvenni, mindenki „tanárszakos” volt, egységes tanterv szerint, kényszerrendezettségben folyt a képzés. A zárás a tanítási gyakorlat végén a vizsgatanítással, illetve az államvizsgálóhoz csatlakoztatott módszertani kérdésekkel történt, de ezen vezetőtanár nem vett részt. Egyetlen egyetemi oklevél (pl. magyar–angol szakos középiskolai tanár) volt a képzés záródokumentuma.

2000–2010 között a szakfelvétel nem egységesen szabályozva; folyamatosan zajlott új és új „tanárképes” szakok akkreditálása, indítása, és nem minden esetben volt meg a hozzárendelt gyakorlási lehetőség (pszichológia, néprajz, szociológia stb.). A zárás képesítő vizsgán történt. (Ez előbb a zárótanítási óraterv megvédésével és magából a pedagógiai, módszertani és pszichológiai kérdéseket integráló szóbeli vizsgából állt, majd módosult, a 111/1997. Kormányrendelet szerint már tanári szakdolgozatot kellett a hallgatónak benyújtania, és ennek védését egészítette ki a vizsga.) A vezetőtanárok nagy számban vettek részt a képesítő vizsgán. A BTK és a TTK képzészáró rendje elkülönült. A diploma két részből állt: egyetemi oklevelet kaptak a hallgatók az adott szakról, illetve betétlapot a tanárszak elvégzéséről.

A gyakorlás terepe az 1990-es években szinte kizárólag a gyakorlóiskolák voltak mind az alsóéves hallgatók néhány órás pedagógiai és pszichológiai gyakorlatát, mind az ötödévesek szakmai gyakorlatát tekintve. Ez utóbbi 110 órában (2 és fél hónapig) zajlott, integráltan tartalmazta a tanítás szigorú értelemben vett szakmai vonatkozásait és az ehhez aktuálisan kapcsolódó pedagógiai, pszichológiai, módszertani összefüggéseket. Az időbeosztás kényelmes tempót engedett meg, a feladathoz rendelt terjedelem kellő koncentrációt tett lehetővé. A kéthetes vidéki gyakorlat végrehajtható, ténylegesen elvégezhető feladatokat tartalmazott megfelelő terjedelemben. A belépéskor a szakfelvétel, a kilépéskor a hallgatók gyakorlásra való beosztása központosított rendszerben történt meg, így a vezetőtanári kapacitás optimális kihasználtsága egyenletes terhelést eredményezett. A vezetőtanári munkaköri leírás a szakmai gyakorlat vezetésére vonatkozott, a bérezés kialakult rendet követett (órakedvezmény, vezetőtanári pótdíj).

2000–2010 között a gyakoroltatás a 111/1997-es rendelet szerint ment végbe, 45 órában oktatási-nevelési gyakorlatból (A/1), 45 órában szakmai, tanítási gyakorlatból áll (A/2), ezt egészítette ki a B jelű, vidéki gyakorlat 60 órában. Az időbeosztást kényszerrendezettség (A/1 – A/2 – B) diktálta, a terjedelem nem feltétlenül felelt meg a szakmai igényeknek, az A/2-es tanítási gyakorlatra kevés idő jutott, a vidéki 60 óra aránytalanul sok és alig teljesíthető volt (pl. az egyetemi elfoglaltságok szinte lehetetlenné tették, hogy a hallgató hosszú ideig távol legyen). A belépéskor az egyszakosság vagy a szabad és az eltérő évfolyamú többszakosság, a kilépéskor pedig a gyakorlásra is érvényes szabad tanárválasztás és a megnövekedett számú halasztott és pótvizsga a beosztás természetes rendjét felborította, a vezetőtanárok terhelése a gyakorlóiskolákban egyenetlen és kiszámíthatatlan lett (ez súlyos iskolaszervezési gondokat vetett fel, mert egyes vezetőtanárok huzamosabb ideig alulterheltek, mások alkalmilag vagy folyamatosan túlterheltek voltak). Nem a szabályozás változott, a helyzet hozta magával, hogy egyes szakokon állandósult 4 vagy akár 5 tanárjelölt beosztása. (Túlóra nem volt, mert közben az A/1-es gyakorlat az alulterhelt vezetőtanárokhoz került át.) A Debreceni Egyetem már akkor is ragaszkodott a műhely-iskolákhoz, ezért még a választást is korlátozta addig, amíg a gyakorlók megteltek. De a megnövekedett hallgatói létszám valóban gondot okozott volt a gyakorlóiskolákban, így lassan kiépült a gyakorlóiskolák mellett a bázisiskolák, gyakorlóléhelyek, partneriskolák rendszere. A vezetőtanári munkaköri leírás a tanárképzést összefoglaló ún. „fehér könyv”-ben és „kék könyv”-ben már kiterjedt az A/1-es gyakorlat vezetésére is, sőt bekerült a feladatok közé a tanári szakdolgozat irányítása és bírálata is.

Az 1990-es években az iskolaszervezést nem akadályozta a gyakoroltatás, relatíve állandó, rendszerszerű körülmények voltak, tehát kiszámítható volt a szükséges vezetőtanári létszám, órakedvezmény és vezetőtanári pótdíj. A vezetőtanári megbízás öt év gyakorlat után határozatlan időre szólt. A szakmai felügyeletet az egyetemi szaktanácsadók szakonként változó érdeklődéssel és következetességgel látták el.

2000–2010 között csak az volt állandó, hogy folyton változtak a körülmények, tehát nehezen volt kalkulálható a szükséges vezetőtanári létszám, és a vele járó órakedvez-

mény, valamint a vezetőtanári pótdíj. Mivel egyes esetekben nem volt jelölt, vagy kevés volt és rendszertelenül (fizika, kémia stb.), a feladatnak (önhibáján kívül) nem tett eleget a vezetőtanár.

A gyakorlóiskolai vezetőtanári megbízás öt év gyakorlat után pályázati eljárás keretében történt, előbb három éves, majd újabb véleményezés után határozatlan idejű megbízást kaphatott a jelölt tanár. A szakmai felügyelet az egyetemi szaktanácsadók kezében maradt, de a doktori programokkal szerveződő oktatói körben egyre nehezebb volt olyat találni, aki megfelelt az előírásnak, azaz akinek öt éves közoktatási gyakorlata lett volna. Maga a szaktanácsadói funkció szabályozott, finanszírozott, beszámolási kötelezettséggel járt. Más gyakorlólhelyeken a vezetőtanárnak nem volt órakedvezménye, kiválasztása nem pályázati úton történt, egy évre, majd három évre, azaz határozott időre szólt a megbízás, csak a gyakorlás idejére kapta a pótdíjat. Ha várólistán volt, elvileg csak akkor kapott jelöltet, ha a gyakorlóiskolákban a kapacitás teljes kihasználtságú volt.

2. A TANÁRKÉPZÉS ÉS A GYAKORLÓISKOLÁK, VALAMINT A PARTNERISKOLÁK KOMMUNIKÁCIÓJA A JELENBEN

A tanári mesterképzési szak a bolognai rendszerű többciklusú képzés keretében

A bolognai rendszerű, többciklusú képzés bevezetése keretében 2009 őszén kezdte meg tanulmányait a tanári mesterképzési szakon az első, alapképzési szak (BA, BSc) elvégzése után belépő évfolyam. Ebben az új képzési rendszerben nappali tagozaton azon hallgatók nyerhetnek felvételt a tanári mesterképzési szakra, akik valamelyik alapképzési szak tanári szakirányát végezték el. Alapképzési szakjuk határozza meg első tanári szakképzettségüket, a szakirányként felvett 50 kredités szakmai modul pedig a második tanári szakképzettségüket. A tanári mesterképzésben a piaci szükségleteknek megfelelően kétszakos tanári képesítést szereznek, mely az 5–12. osztályokban való tanításra jogosít.

Az új tanári mesterszak a közoktatási intézményekben töltendő egy teljes féléves egyéni összefüggő szakmai gyakorlattal zárul. A 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet 4. számú melléklete rögzíti a tanári mesterszak képzési és kimeneti követelményeit, ezen belül a szakmai gyakorlat célját és a szakmai képzéshez kapcsolódó formáit. A szakmai gyakorlat képzési és kimeneti követelményekbe foglalt három formája (a 30 órás általános pedagógiai képességek fejlesztése – A típusú gyakorlat, a 60 órás tanítási gyakorlat – B típusú gyakorlat, és az egyféléves összefüggő egyéni gyakorlat) logikai egységekként épül egymásra.

A zenetanár és a zeneművész tanárképzés egyedi sajátosságai miatt (egyszakos, 4 féléves képzés, speciális gyakorlólhelyek), figyelembe véve a Debreceni Egyetem tanárképzésének általános elveit, egyedi szabályozás működik, melyről a Zeneművészeti Kar tájékoztatja a hallgatóit.

A tanári mesterképzési szak gyakorlatai

a) Általános pedagógiai képességek fejlesztésére irányuló gyakorlat – A típusú gyakorlat

A 30 órás (3 kredites) általános pedagógiai képességek fejlesztésére irányuló gyakorlat az egyetemen folyó képzés során a pedagóguspálya megismerésére, általános pedagógiai képességek fejlesztésére irányuló gyakorlatokat foglalja magában (pályaismereti, gyermek- és önismereti, konfliktuskezelési módszerek, iskolalátogatások, óramegfigyelések és elemzések, mikrotanítás). A kurzus a tanári mesterképzés keretén belül a Pedagógiai folyamat 1. címmel vehető fel az 1. félévben.

b) Egyéni tanítási gyakorlat – B típusú gyakorlat

A 60 órás (3 kredit) csoportos, illetve egyéni tanítási gyakorlat az adott szakképzett-ség területén, a gyakorlóiskolákban, vezetőtanár irányításával zajlik. Az elméleti képzéssel párhuzamosan végzett gyakorlat a 3. és a 4. félévben kóddal jelölve B típusú gyakorlat címmel vehető fel. A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, az óramegbeszéléseket és legalább 15 önállóan megtartott órát/foglalkozást. A hallgató az egyik szakképzett-ség tanítási gyakorlatát az 5–8., a másikat pedig a 9–12. évfolyamon végzi.

c) Összefüggő egyféléves egyéni szakmai gyakorlat

Az összefüggő féléves (30 kredit) egyéni szakmai gyakorlat gyakorlatvezető mentor és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett köznevelési intézményben, a képzés utolsó félévében teljesíthető. Ennek előfeltétele a tanári mesterképzésben a szakdolgozaton kívüli minden egyéb követelményeik teljesítése, illetve az azok teljesítéséhez szükséges kreditek összegyűjtése. A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, szakképzettségenként heti 2–5 óra (max. heti 10 óra) tanítást, szakszerű foglalkozást, a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátását, iskolán kívüli tevékenységeket (az iskolát körülvevő társadalmi, jogszabályi környezet, szakszolgálatok, szakmai szolgáltató intézmények munkája), a tanítást kísérő szeminárium elvégzését, valamint az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálását. Az első hét az iskolával és a csoportokkal való ismerkedéssel telik.

A gyakorlat résztvevői:

- gyakorlatvezető oktató (az egyetemen a szakmai irányítás, koordinálás, kísérő szeminárium tartása);
- gyakorlatvezető mentor (a közoktatásban, a gyakorlóiskolai/partneriskolai tevékenység gondozója);
- vezetőtanár (a közoktatásban, a gyakorlóiskolai/partneriskolai tevékenység segítője);
- külső szakintézmények szakemberei (az iskolán kívüli tevékenységek gondozói);
- tanárjelölt (jogi státusza szerint hallgató).

A gyakorlat szervezési és időkeretei:

- mentori megbízást gyakorlóiskolákban, partneriskolákban szakvizsgával rendelkező vezetőtanár kaphat;
- a tanárjelöltek mentorokhoz beosztását a Tanárképzési Központ végzi;
- lehetőség szerint mindkét szakképzettség gyakorlása a gyakorlatvezető mentor irányításával (szükség esetén az egyik szakképzettség más vezetőtanárnál) történik;
- a gyakorló/partneriskolákban teljesítendő feladatok időkerete a közoktatás mindenkori időbeosztásához igazodik, hetente 4 nap, naponta minimum 4 óra;
- a hét ötödik napja az egyetemen szervezett kísérő szemináriumokon, valamint a külső gyakorlatokhoz kapcsolódó konzultációkon való részvételre szolgál;
- a külső gyakorlóléhtelyen teljesítendő feladatok ütemezése a jelölt egyéni programjában konkretizálódik;
- a gyakorlat zárására a közoktatási téli szünet előtti két hétben kerül sor a gyakorlóléhtelyen.

A gyakorló/partneriskolák megbízottjainak (igazgató, igazgatóhelyettes) feladatai a gyakorlattal kapcsolatban:

- iskolai tevékenységek tervezése, koordinálása;
- szakképzettségek és mentorok összehangolása;
- csoportos programok (tájékoztatás, óramegfigyelés, órán kívüli tevékenység) szervezése;
- a gyakorlat adminisztrációja.

Az egyetem megbízottjainak (Tanárképzési Központ főigazgatója, munkatársai) feladatai:

- a hallgatók és a gyakorlatban résztvevő intézmények szakembereinek tájékoztatása;
- szerződés a partneriskolákkal;
- megállapodás a gyakorlatba bekapcsolódó külső szakintézményekkel;
- az iskolán kívüli tevékenységek koordinálása.

A gyakorlatvezető mentor feladata:

a) A hallgatói program tervezése és követése:

- iskolai alaptevékenységek, folyamatkövető visszacsatolások, dokumentációk megtervezése;
- a tanítási órákon kívüli kötelező egységek megbeszélése és dokumentálása;
- a tanítási órákon kívüli választott tevékenységek programjának megbeszélése;
- iskolán kívüli tevékenységek programjának egyeztetése az iskolai elfoglaltságokkal;
- a portfólió összeállításának segítése.

b) A hallgatói tevékenységek koordinálása

- iskolai alaptevékenységek: hospitálások, tanítás heti 2–5 órában, felkészülés, önreflexió, mentori megbeszélés, anyaggyűjtés, források, projektmunka, feladatlapok összeállítása;
- tanításon kívüli kötelező és választható tevékenységek.

Tanítási órákon kívüli kötelező tevékenységek:

Feladatcsoport	Hallgatói feladat	Mentori tevékenység
Ismerkedés az iskola képzési dokumentumaival és adminisztrációs rendszerével	lehetséges elemzési szempontok: prioritások érvényesülése vagy ellenőrzési értékelési rendszer működése; az egyik tanított szak tananyagának összevetése a helyi tantervvel, a HPP-vel és a választott tankönyvvel; az e-napló megismerése, kezelése, adatok karbantartása, aktuális iskolai adminisztrációba való bekapcsolódás, pl. felvételi, új tanulók adatai, statisztikák készítése	<ul style="list-style-type: none"> • elérhetőség megadása • megbeszélés • megismertetés • iskolai igények felmérése
Ifjúságvédelem, iskolai agresszió	egy problémás tanuló vagy helyzet fél éves nyomon követése	<ul style="list-style-type: none"> • ifjúságvédelmi felelőssel, iskolában dolgozó szakemberekkel (pszichológus, védőnő, szociális munkás stb.) kapcsolatfelvétel • időszakos megbeszélések
Konfliktuskezelés	valós helyzet elemzése, szituációs feldolgozás (pl. osztályfőnöki óra keretében)	<ul style="list-style-type: none"> • kiválasztás segítése • megbeszélések
Drogprevenció, mentálhigiéné	a vonatkozó iskolai program aktuális tevékenységének megismerése (pl.: egy konkrét foglalkozás szervezése vagy egy osztály számára program szervezése); pályaorientációs, személyiség- vagy szorongásteszt felvétele és kiértékelése; szociometriai felmérés;	<ul style="list-style-type: none"> • programfelelős, osztályfőnök keresése, • kapcsolatfelvétel • megbeszélések • szakkör ellenőrzése

	önismereti kurzus egy osztályban vagy csoportban; sajátos nevelési igényű tanulókkal való bánásmód megismerése egyéni foglalkozásokon való részvétel során; konzultáció a fejlesztő pedagógusokkal; vagy mentálhigiénés, önismereti, tanulásmódszertani, pályaorientációs témakörök bármelyikében egy kb. kéthetente tartott szakköri foglalkozásba bekapcsolódás	
Az intézmény értékelési rendszere	a HPP vonatkozó részeinek és a gyakorlatnak az összehasonlítása, a PEM rendszer megismerése és az aktuálisan zajló folyamatok megismerése személy vagy az intézmény vonatkozásában, kérdőív szerkesztés, fiktív kitöltés alapján értékelés	<ul style="list-style-type: none"> • kapcsolatfelvétel • beszámoló • konkrét tevékenység ellenőrzése
Tehetséggondozás, felzárkóztatás	szakkör, verseny-előkészítő vagy felzárkóztató foglalkozás tartása egy témában	<ul style="list-style-type: none"> • kiválasztás segítése • ellenőrzés

Tanítási órákon kívüli választható tevékenységek:

Feladatcsoport	Hallgatói feladat	Mentori tevékenység
Osztályfőnöki tevékenység	egy osztály éves tervének megismerése, az osztályközösség szerveződésének, fejlődésének nyomon követése, az osztályon belüli kapcsolatok feltérképezése (beszélgetések, felmérések), egy óra megtartása	<ul style="list-style-type: none"> • osztály kiválasztása • kapcsolatfelvétel
Szülők, tanárok találkozása	tájékozódás annak iskolai formáiról; szervezés és/vagy részvétel az iskolaszék, ill. SzM gyűlésen, szülői értekezleten/fogadóórán; osztályrendezvénybe való bekapcsolódás	<ul style="list-style-type: none"> • szervezés • információ
Tanórán kívüli mérés és értékelés	versenydolgozatok javítása, háziverseny szervezés, részvétel valamilyen mérés/ellenőrzés előkészítésében és értékelésében, pl.: kompetencia-mérés, neveltségiszint-mérés	<ul style="list-style-type: none"> • lehetőségek felmérése • tájékoztatás

Diákönkormányzati események	új évfolyamok avatási programjába, végzős bál, gála szervezésébe való bekapcsolódás; a DÖK munkájának segítése ötletekkel, javaslatokkal	<ul style="list-style-type: none"> • DÖK-ös kapcsolatfelvétel • beszámoló, megbeszélés
Szabadidős tevékenység	délutáni klubtevékenység, múzeum-színházlátogatás, vagy kiállításon, szakmai napokon való részvétel szervezése	<ul style="list-style-type: none"> • kiválasztás segítése • folyamatos beszámolók • kíséret biztosítása
Iskolai ünnepek	konkrét műsor összeállításában, próbákon való részvétel vagy kapcsolódó szervezési feladatok	<ul style="list-style-type: none"> • kapcsolatfelvétel • beszámoló

3. A GYAKORLAT SZÍNHELYEI

2000–2010 között a megnövekedett hallgatói létszám következtében a gyakorlóiskolák mellett szükségessé vált, hogy a gyakorlatokat debreceni és vidéki iskolákban is lebonyolítsuk. Az egyetem fenntartásában működő gyakorlóiskolák – DE Kossuth Lajos Gyakorló Általános Iskolája, DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma, DE Arany János Gyakorló Általános Iskolája – mellett így jött létre a Debreceni Egyetem széleskörű partneriskolai hálózata. A partneriskolák viselhetik a Debreceni Egyetem partneriskolája címet, mert hosszú ideje és rendszeresen fogadnak hallgatókat.

A Debreceni Egyetem rektora 2004 júniusában, majd 2005–2013. között a DE Tudományegyetemi Karok elnöke az alábbiak szerint kötött együttműködési megállapodásokat.

A megállapodás mintája:

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS, mely létrejött a Debreceni Egyetem és a partneriskola között.

A megállapodás célja:

- képzési együttműködés megvalósítása tanárjelölt hallgatók iskolai gyakorlata ügyében;
- a tanári képzés követelményeiről szóló 111/1997. kormányrendelet mellékletének 3.3.a. pontja értelmében előírt gyakorlatok feltételeinek biztosítása a felek igényeinek és lehetőségeinek figyelembevételével;
- a fenti rendelet 3.1. és 3.2. pontjai értelmében az ún. alsóéves pedagógiai, pszichológiai megfigyelések, gyakorlatok terepének biztosítása.

Az egyetem vállalja, hogy

- a felek által félévenként pontosított lista alapján az iskola fogadókészségének figyelembe vételével, és a tanárjelöltek jelentkezésének arányában, hallgatókat delegál;
- rendszeres tájékoztatást és kölcsönös konzultációt biztosít a gyakorlat szervezésének, értékelésének kérdéseiben;
- szakmai, módszertani együttműködést, továbbképzési lehetőségeket biztosít a partneriskolák tanárai számára, mindenképp a vezetőtanárok szakvizsgára felkészítő szakirányú képzése terén (a képzésben résztvevőket tandíjkezdvezményben részesíti, melynek mértékét az Egyetemi Tanács határozza meg);
- a gyakorlat vezetését végző mentortanárok munkáját a tanárképzési finanszírozási szabályzatnak megfelelő módon díjazza.

A partneriskola vállalja, hogy

- az egyetem tanárszakjai és a közoktatási törvény szerint oktatott tantárgyak esetében, illetve a gyakorlat követelményeiben szereplő egyéb tanári tevékenységek terén az egyetemmel egyeztetett módon a gyakorlat számára fogadókészséget biztosít;
- a jelöltek mellé mentortanárokat jelöl ki, akiknek a képzettsége és munkája megfelel az egyetem tanárképzési szabályzatában foglalt feltételeknek;
- biztosítja a fogadókészség optimális körülményeit; megnevezi a gyakorlat helyi koordinálásáért felelős személyt és a szakterületenként fogadható hallgatók létszámát, amit a jelentkezéseket megelőző időszakban egyeztet az egyetemmel;
- mindent megtesz azért, hogy a tanárjelölt hallgatók megfelelő munkafeltételek mellett végezhesék a gyakorlatukat.

A DEBRECENI EGYETEM PARTNERISKOLÁI 2004–2013

- Ady Endre Gimnázium, Debrecen
- Arany János Gimnázium, Egészségügyi Szakképző és Közgazdasági Szakközépiskola, Berettyóújfalu
- Árpád Vezér Gimnázium és Kollégium, Sárospatak
- Balásházy János Mezőgazdasági Középiskola és Kollégium, Debrecen
- Bocskai István Gimnázium, Hajdúböszörmény
- Esze Tamás Gimnázium, Mátészalka
- Fazekas Mihály Gimnázium, Debrecen
- Hőgyes Endre Gimnázium és Szakközépiskola, Hajdúszoboszló
- Karacs Ferenc Gimnázium, Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium, Püspökladány
- Kölcsey Ferenc Gimnázium, Nyíregyháza

- Krúdy Gyula Gimnázium, Nyíregyháza
- Mechwart András Gépipari és Informatikai Műszaki Középiskola, Debrecen
- Simonffy Emil Zeneiskola, Debrecen
- Tiszaparti Gimnázium és Humán Szakközépiskola, Szolnok
- Tóth Árpád Gimnázium, Debrecen
- Vasvári Pál Gimnázium, Nyíregyháza
- Vásárhelyi Pál Építőipari és Környezetvédelmi-Vízügyi Szakközépiskola, Nyíregyháza
- Zrínyi Ilona Gimnázium és Kollégium, Nyíregyháza

A Debreceni Egyetem centrumainak megszűnése és a Tanárképzési Központ megalakulása után szükségessé vált új típusú együttműködési keretmegállapodások megkötésére a partneriskolákkal tanári mesterképzési szak összefüggő egyéni szakmai gyakorlatainak lebonyolítására.

A megállapodás mintája:

EGYÜTTMŰKÖDÉSI KERETMEGÁLLAPODÁS

amely létrejött a **Debreceni Egyetem**, másrészt a **partneriskola** és a partneriskola fenntartója között.

I.

A megállapodás célja

A megállapodás célja az Egyetem és a Partneriskola között már létező és jövőbeli együttműködés fejlesztése, és képzési együttműködés megvalósítása a tanárjelölt hallgatók összefüggő egyféléves egyéni iskolai gyakorlatának biztosítása (továbbiakban: gyakorlat) céljából.

A gyakorlat biztosítja a tanárjelölt hallgatók számára a szakképzettséghez kapcsolódó gyakorlati ismeretek (pl. tanórára való felkészülés, óratervezés, óravezetés, tanári szerepkörök, pedagógiai mérések és kísérletek) megszerzését, a munkahely világával való ismerkedést (pl. iskolai élet, iskolavezetés, szülőkkel való kommunikáció), valamint, hogy a hallgatók későbbi munkájuk hatékonysága érdekében jártasságot szerezzenek a tanítási és tanulási, illetve nevelési folyamatok értékelésében, fejlesztésében és kutatásában a 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet és az Egyetem által előírt formák szerint.

Jelen együttműködési keretmegállapodás keretében a Partneriskola vállalja az Egyetem Zeneművészeti Karának tanár szakos hallgatói gyakorlatának biztosítását az alábbiak szerint:

A gyakorlat ideje:

- Nappali tagozaton egy tanulmányi félév, hetente négy nap, naponta minimum négy óra. A hét ötödik napja az egyetemi kísérő szemináriumokon, valamint a külső gyakorlatokhoz kapcsolódó konzultációkon való részvételre szolgál.
- Levelező tagozaton négy hét.

A gyakorlat az Egyetem Tanárképzési Kollégiuma által elfogadott tematika szerint zajlik, melyet az Egyetem minden tanévben a félév megkezdése előtt két héttel köteles elektronikus formában a Partneriskola számára közzétenni.

II.

Az együttműködés körébe utalt tevékenységi körök

Az Egyetem vállalja, hogy

- félévenként a partneriskola fogadókészségének és a tanárjelöltek jelentkezésének figyelembevételével gyakorló hallgatókat delegál a partneriskolába,
- a gyakorlat szervezőinek bevonásával folyamatosan kapcsolatot tart a partneriskola vezetőjével, a gyakorlat koordinálásáért felelős személlyel és a megbízott mentortanárokkal,
- a partneriskola szakmai fejlesztéséhez tanácsadást biztosít,
- a gyakorlati képzés adatbázisában közzéteszi a Partneriskolát és a mentortanárokat,
- a gyakorlat szervezésének, értékelésének kérdéseiben rendszeres tájékoztatást ad,
- továbbképzési lehetőségeket biztosít a partneriskola tanárai számára, mindenképp a Pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzés mentortanári specializációja terén. A Partneriskola képzésben részt vevő mentortanárait tandíjkezdésben részesíti,
- a gyakorlat vezetését végző mentortanárok és a gyakorlat helyi koordinálásáért felelős kolléga munkáját a képzési normatíva és a tanárképzési finanszírozási szabályzatnak megfelelő módon díjazza. Az elszámolásra vonatkozó direktíva az évenként fennálló változások miatt külön egyedi megállapodásban rögzítve kerül megállapításra. Az egyedi megállapodás jelen keretmegállapodás elválaszthatatlan mellékletét képezi.

A Partneriskola vállalja, hogy

- a jogszabályoknak és az Egyetem által előírt szabályoknak megfelelően fogadja az Egyetem tanárjelölt hallgatóit a gyakorlatra, és biztosítja számukra az Egyetem által megadott irányelvek szerint összeállított fejlesztési programot és gyakorlati tudás megszerzésének lehetőségét,
- a tanárjelölt hallgatók szakterületének megfelelő egyetemi végzettségű és szakvizsgázott mentortanárokat jelöl ki, akiknek kiemelkedő munkája a hallgatók elé példaként állítható,
- megnevezi a gyakorlat helyi koordinálásáért felelős személyt, akivel a jelentkezéseket megelőző időszakban az egyetem egyeztetni a mentortanárok személyét és a szakterületenként fogadható hallgatók létszámát, valamint a gyakorlattal összefüggő egyéb szakmai feladatokat,
- a mentortanárón és/vagy a gyakorlat koordinálásáért felelős személyen keresztül állandó kapcsolatot tart a gyakorlat egyetemi szervezőjével,

- hozzájárul, hogy az Egyetem a gyakorlati képzés adatbázisában a Partneriskolát és a mentortanárokat szerepeltesse.

III.

Az együttműködés fejlesztése

A felek kölcsönösen kötelezettséget vállalnak, hogy az együttműködés tartalmi és szervezeti kérdéseit, valamint az együttműködés tapasztalatait évenként áttekintik és értékelik. Az áttekintés és értékelés alapján a felek törekszenek az együttműködés fejlődési irányainak kijelölésére. Felek kötelezettséget vállalnak arra is, hogy az együttműködésre vonatkozóan a másik féltől érkező indítványokat minden esetben érdemben megvizsgálják, és azokban ésszerű időn belül állást foglalnak.

IV.

Záró rendelkezések

A felek az együttműködési keretmegállapodást, mint mindkét fél számára szakmailag előnyös és akaratukkal egyező kontraktust határozatlan időre kötik.

A keretmegállapodás létrejöttétől kezdve a Partneriskola használhatja a **„Debreceni Egyetem Partneriskolája”** címet.

A felek kölcsönösen kijelentik, hogy jelen együttműködési keretmegállapodás rendelkezéseit – az együttműködés jogi kereteinek tökéletesítése céljából – az aláírástól számított 3 éven belül felülvizsgálják, és az indokolt és célszerű módosításokat végrehajtják.

Jelen okiratot Felek elolvasás és értelmezés után, mint akaratukkal mindenben egyező jognyilatkozatot, az alulírott napon és helyen, 3 eredeti példányban aláírták.

PARTNERISKOLÁK
2014/2015. TANÉV

- Balmazújvárosi Veres Péter Gimnázium és Szakképző Iskola
- Bartók Béla Zeneiskola, Szombathely
- Berettyóújfalui Arany János Gimnázium, Egészségügyi Szakképző és Közgazdasági Szakközépiskola
- Bocskai István Református Oktatási Központ - Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Szakközépiskola, Szakiskola, AMI és Kollégium, Budapest
- Budapest XV. Kerületi Hubay Jenő Zeneiskola Alapfokú Művészeti Iskola
- Debreceni Ady Endre Gimnázium
- Debreceni Bethlen Gábor Közgazdasági Szakközépiskola
- Debreceni Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium
- Debreceni Fazekas Mihály Gimnázium
- Debreceni Kazinczy Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- Debreceni Református Kollégium Dóczy Gimnáziuma
- Debreceni Vegyipari Szakközépiskola
- Derecskei Bocskai István Általános Iskola és AMI
- Derecskei I. Rákóczi György Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium
- Dienes László Gimnázium és Egészségügyi Szakképző Iskola, Debrecen
- Egri Szilágyi Erzsébet Gimnázium és Kollégium
- Ferencvárosi Ádám Jenő Zenei Alapfokú Művészeti Iskola
- Földes Ferenc Gimnázium, Miskolc
- Füzesabonyi Remenyik Zsigmond Középiskola, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Eger
- Hajdúböszörményi Bocskai István Gimnázium
- Hőgyes Endre Gimnázium és Szakközépiskola, Hajdúszoboszló
- Járdányi Pál Zeneiskola, Budapest
- Karacs Ferenc Gimnázium, Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium, Püspökladány
- Kecskeméti Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola, Gimnázium, Szakközépiskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- Kisvárdai Bessenyei György Gimnázium és Kollégium
- Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola és Zeneiskola-AMI, Debrecen
- Kossuth Lajos Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola, Miskolc
- Kőrösi Csoma Sándor Gimnázium, Szakközépiskola, és Szakiskola és Kollégium, Hajdúnánás
- Mátészalkai Esze Tamás Gimnázium
- Medgyessy Ferenc Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola, Debrecen
- Muzsikáló Egészség Alapítvány AMI, Debrecen

- Nagykállói Budai Nagy Antal Szakközépiskola
- Neumann János Középiskola és Kollégium, Eger
- Nyíregyházi Kodály Zoltán Általános Iskola
- Nyíregyházi Kölcsey Ferenc Gimnázium
- Nyíregyházi Krúdy Gyula Gimnázium
- Nyíregyházi Művészeti Szakközépiskola
- Nyíregyházi Vasvári Pál Gimnázium
- Nyíregyházi Zrínyi Ilona Gimnázium és Kollégium
- Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma, Általános Iskolája és Diákotthona
- Solti György Zenei Alapfokú Művészeti Iskola, Budapest
- Svetits Katolikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium, Debrecen
- Székesfehérvári Kodály Zoltán Általános Iskola, Gimnázium és AMI
- Szent Bazil Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Hajdúdorog
- Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- Szolnoki Bartók Béla AMI, Debrecen
- Tiszaparti Római Katolikus Általános Iskola és Gimnázium, Szolnok
- Tiszaújvárosi Eötvös József Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
- Tokaji Ferenc Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Tokaj
- Tóth Aladár Zeneiskola AMI, Budapest
- Tóth Árpád Gimnázium, Debrecen
- Varga Katalin Gimnázium, Szolnok
- Veszprémi Zeneművészeti Szakközépiskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- Vikár Sándor Zenei Alapfokú Művészeti Iskola, Nyíregyháza
- Weiner Leó Zenei Alapfokú Művészeti Iskola és Zeneművészeti Szakközépiskola, Budapest

4. A DEBRECENI EGYETEM GYAKORLÓISKOLÁI

1) A Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma

A DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma több mint 50 éve áll az egyetem szolgálatában. 1952-ben jött létre a gimnázium öt debreceni középiskolából szervezett tantestülettel. 2000. január 1-jén a debreceni felsőoktatási intézmények integrációjaként megalakult a Debreceni Egyetem. Így az iskola neve is megváltozott: Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma névre.

A 2002/2003-as tanévben a 111/1997-es kormányrendeletnek megfelelően az iskola új rendet és programot vezetett be a tanárjelöltek gyakoroltatásában.

2002 októberében megalakult a Gyakorlóiskolák Szövetsége, és ennek szervezésében 2003 októberében megtartották az I. Módszertani Konferenciát Szegeden, amelyen több mint 30 előadással képviselték a gimnáziumot a vezetőtanárok.

A 2003/2004-es tanév utolsó harmadában megalakult a TEK (Tudományegyetemi Karok), így az integrált Debreceni Egyetemen az orvos- és az agrárcentrum mellett létrejött a harmadik centrum jellegű szervezeti egység is. A tanárképzés ügyeinek gondozása a TEK keretében újonnan kialakított szervezeti rend értelmében az oktatási-tanárképzési elnökhelyettes feladatköre lett.

A 2010/2011-es tanévtől már az új, bolognai rendszerű képzés szerint folyik a gyakorlás.

Az 1996. augusztusi kormányhatározat rendelkezett arról, hogy a Tiszántúli Református Egyházkerület kapja vissza hajdani épületét, így az iskola a volt Bocskai laktanya felújított részeiben nyert elhelyezést a 2000/2001-es tanévtől.

A Debreceni Egyetem Gyakorló Gimnáziumában folyó oktató-nevelő munka arra irányul, hogy olyan általános műveltséget adjon, amely motivál, amelyhez magyarságtudat és erkölcsi értékrend társul. Az iskolával kapcsolatba kerülő tanárjelöltek indíttatást kapnak pályájukhoz, hasznosítható tapasztalatokat szereznek feladataik végzéséhez. A szó nemes értelmében vett elit, azaz minőségelvű gimnáziumként kívánnak működni, ezért nagy gondot fordítanak a tehetségek felkutatására, gondozására, kibontakoztatására. Munkájukban az emberi kultúra általános alapértékei (humánus, igazság, szeretet, barátság, tisztelet, szépség, tolerancia) a meghatározók. Hangsúlyosan kezelik a nemzeti öntudat kialakítását, formálását, a humán és a biológiai környezet védelmét, a szép iránti fogékonyságot. Nagy gondot fordítanak a testedzésre. Prioritásaik: a társadalmi ismeretek fontosságának az elismerése, ragaszkodás a természettudományos műveltség közvetítéséhez, az idegen nyelvek tanulásának támogatása, az életvitel és az egészséges

életmód szokásrendszerének kialakítása, a számítástechnika, a multimédia, a könyvtár gyakorlati hasznosításának támogatása, a csoportbontások lehetőségének megtartása.

Évfolyamonkénti három általános képzésű osztályban helyi tanterv szerint folyik a képzés. Az iskolában oktatott idegen nyelvek (angol, német, francia, orosz, valamint latin) közül haladó és kezdő szinteken, évfolyamokon kialakított csoportokban történik az oktatás, ezáltal előkészítést végeznek két nyelvből állami nyelvvizsgára. A hat évfolyamú képzésű osztályokban a 2. idegen nyelv tanulására a 9. évfolyamtól van lehetőség. A befejező 2 évfolyamon felkészítik a tanulókat a kétszintű érettségire és a továbbtanulásra. A humán és a reál orientációjú osztályokban az érdeklődésre alapozva intenzíven foglalkoznak a humán és a reál tárgyakkal.

A tudományegyetemeken folyó tanárképzés szerves része az iskolai gyakorlat, amikor a tanárjelöltek az egyetemi évek alatt szerzett szaktárgyi, pedagógiai, pszichológiai, szakmódszertani ismereteiket igyekeznek tudatosan, tervszerűen és lehetőleg önállóan alkalmazni. A tanárrá formálás e nehéz és felelősségteljes befejező szakaszának egyik színtere a gimnázium. Az iskolai gyakorlat célja, hogy a tanárjelölt szaktárgyai tanításában olyan alapvető gyakorlatot szerezzon, amely átsegíti az önálló oktató-nevelő munka kezdeti nehézségein, amely a tanári munka és az iskolai élet egészére kiterjed. A gyakorlóiskolákban el kell mélyíteni, alkalmanként föl kell ébreszteni a hivatástudatot.

A tanárképzési feladatokat úgy kell ellátni, hogy a közoktatási funkcióból fakadó követelményeknek, a társadalmi környezet elvárásainak is eleget tegyenek. A kettős követelmény kölcsönösen kiegészíti, meghatározza egymást, melyet a DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma kiválóan lát el.

A közoktatási feladatok ellátásakor is figyelniük kell arra, hogy az egyetemi képzés sajátosságaiból fakadó igényeknek megfeleljenek. Amíg az egyetemen szaktanárok képzése folyik, addig a gimnázium helyi pedagógiai programjában is tantárgyi – a tudományterületeknek megfelelő – oktatást kell folytatni. Különösen igaz ez a hagyományos szakpárok felbomlásának, az egyedi párosítások felvételének időszakában.

A közismereti tárgyak gyakorlása során az iskolának lehetővé kell tennie, hogy a tanárjelöltek betekintést kapjanak a kétszintű érettségire készítés mindkét formájába, ezt képzési programjukban biztosítják.

Az 1993-ban létrehozott hat évfolyamú gimnáziumi képzés egyik célja – sok más mellett – az volt, hogy az iskola szélesítse képzési struktúráját, hogy kétféle típusú gimnáziumi képzésbe tekinthessenek be az egyetem ötödéves hallgatói. A skálát teljessé tevő 8 évfolyamú képzés bevezetésére – szervezési okok, az iskolai tantervek összehangolásának lehetetlensége miatt – az iskola nem vállalkozhat.

A tanárképzés szempontjából elengedhetetlen, hogy a jelöltek megismerkedjenek a tanórán kívüli foglalkozásokon folyó munkával is.

A gimnáziumhoz hozzátartozik a tanárjelöltek jelenléte. Színesítik, változatossá teszi a mindennapok munkáját. A vezetőtanárok kollégaként várják a fiatal pedagógusjelölteket, igyekeznek tudásukból, tapasztalataikból minél több hasznosíthatót átadni. A megbeszélések, óráközi beszélgetések, a kötetlen alkalmak a szakmai, a pedagógiai,

pszichológiai ismeretek felszínre hozása, a módszertani kultúra sokoldalúságának felélevenítése szempontjából jelentősek.

A jelöltek számára nagy kihívás a gyakorlás. Itt szembesülnek először azzal, hogy jó volt-e pályaválasztásuk, alkalmasak-e a választott hivatásuk gyakorlására, megérte-e négy év erőfeszítése. Az iskola igyekszik olyan körülményeket teremteni, hogy a hallgatók kérdéseikre pozitív választ kaphassanak. Ez természetesen csak kellő türelem, tapintat mellett érhető el, csak ilyen körülmények között bontakoztathatják ki tanítási, nevelési képességeiket, mutathatják be szakmai, pedagógiai, módszertani felkészültségüket, esetenként úgy is, hogy inspirálják vezetőtanáraikat szakmai ismereteik – a tudomány legújabb eredményei szerinti – kiegészítésére, módszertani skálájuk bővítésére. Ez a kölcsönös egymásra hatás az egyik meghatározója a gyakorló gimnáziumban tapasztalható magas színvonalú, eredményes oktató-nevelő munkának.

A gyakorlás szervezeti, formai keretei adottak. A gimnázium saját dokumentumaiban (Szervezeti és működési szabályzat, Házi rend) foglaltak szerint a tanárjelölteket ugyanazok a jogok és kötelességek illetik meg, mint a tantestület tagjait.

A Debreceni Egyetem Tanárképzési Kollégiuma által elkészített szabályzatok, a gyakorlás rendje, a vezetőtanárok feladatai jól meghatározzák a feladatokat, a követelményeket. Ezek alapján a gyakorlás, a hospitálás jól működik.

A tantestület 72 főből áll, a vezetőtanári kar összetétele jó. Jelenleg 47 vezetőtanár látja el a mentori teendőket.

A gimnázium és az egyetemi szakintézetek, tanszékek kapcsolata a módszertanosok, a szaktanácsadók révén valósul meg. A szakmai munkaközösségek keresik az együttműködést a személyes ismeretségek révén is, és tapasztalhatjuk is a segítőkészséget.

A gimnáziumban folyó sokoldalú szakmai, pedagógiai műhelymunka továbbfejlesztésének iránya a „mintaiskolává” válás. Ez megköveteli a szakmai, módszertani, pedagógiai, pszichológiai ismeretek bővítését, a mindennapi gyakorlatban történő alkalmazását, különös tekintettel a multimédiára, számítógépes ismeretszerzésre.

A tantestület permanens önképzésének is egyik biztosítója a tanárképzésben való részvétel. A szaktanszékek tudományos segítése, a módszertani csoportokkal folytatott rendszeres konzultáció, az egyetemi szaktanácsadói hálózat azok a csatornák, amelyek keresztül közvetlenül áramlanak az iskolába a tudomány legújabb eredményei.

A tanárjelöltek iskolai jelenléte hozzájárul a sokszínűséghez, a változatossághoz. A tehetséges jelöltek közvetlenül is segítik az oktató-nevelő munkát, hozzájárulnak a módszertani skála szélesítéséhez.

A 2010/2011-es tanévtől a bolognai rendszerű képzés szerinti gyakorlás folyik az iskolában. A Debreceni Egyetem nagy szerepet szán az iskolának a tanári mesterképzés 5. félévének gyakoroltatásában is. Ugyancsak a 2010/2011. tanévtől az iskola újképzési szervezetre tért át, a hat évfolyamos gimnáziumi osztályok mellett öt évfolyamos gimnáziumi képzés (9–13. általános műveltséget megalapozó évfolyamok, 9. nyelvi előkészítő évfolyammal), négy évfolyamos gimnáziumi képzés (9–12., általános műveltséget megalapozó évfolyamokkal) indul, és bevezetésre került a sajátos nevelési igényű tanu-

lók gimnáziumi nevelés-oktatása (7–13. évfolyam) is. A változás a gimnázium beiskolázásának hatékonysága és a természettudományos képzés nagyobb terének biztosítása érdekében valósult meg.

2) A Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Általános Iskolája

A DE Kossuth Lajos Gyakorló Általános Iskolája Debrecen egyik legrégebbi iskolája. 1838-ban a városatyák úgy gondolták, nem jó, ha gyermekeik az otthonuktól messze tanulnak, ezért elhatározták, hogy leánynevelő intézetet hoznak létre. Ebből az intézetből nőtt ki és alakult át 1859-ben a „felsőbb leányiskola”, ahol a tudományokat már magyar nyelven oktatták. A

későbbiek során az intézmény Dóczy Gedeon országos híré pedagógus nevét vette fel, tanítóképzővel bővült, és ezzel párhuzamosan megalakult a nyolcosztályos leánygimnázium. Miután szűkösnek bizonyult az épület, felépült az új háromemeletes Dóczy-palota, és ezután a Kossuth u. 33. szám alatti telken négy elemi és négy polgári osztályban folyt a tanítás. Ekkor az intézmény még egyházi iskola volt, és csak 1948-ban került állami kézbe. Kossuth Lajos nevét 1954-ben vette fel.

1963-ban új feladatot kapott az intézmény: a tanulók nevelése, oktatása mellett részt vett és azóta is részt vesz a leendő tanárok képzésében. A Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Általános Iskolája 2013-ban ünnepelte a gyakorló iskolai státuszának 50. évfordulóját.

50 éve működik a jelenlegi keretek között nyolc osztályos általános iskolaként, ahol a felsőoktatáshoz kapcsolódva tanárjelöltek gyakoroltatása folyik. A két tevékenység együtt határozza meg az iskola programját. A közoktatás feladatainak ellátása mellett a fenntartó Debreceni Egyetem tanárképzési koncepcióját mindenkor figyelembe véve alakítják az oktatás tartalmát és struktúráját. A tanulók számára mindazokat a szaktudományos, művészeti, kommunikációs és mentális ismereteket közvetítik, amelyek megszerzése személyiségfejlődésük alapját jelentik, amivel párhuzamosan olyan készségekre tesznek szert, amelyek segítségével kreatív módon képesek alkalmazni ismereteiket és tapasztalataikat. Ez az oktatási folyamat a gyermeki személyiséget a maga komplexitásában formálja, kielégíti tudásvágyát, fejleszti intellektuális képességeit, gazdagítja érzelmvilágát, alakítja kapcsolatteremtő készségeit, felébreszti és fejleszti igényét az önművelés és a testi-lelki egészségre törekvő életmód iránt.

Az iskola története alatt többször változtak a körülmények, de soha nem változott a benne tanító pedagógusok célja: emberséget és tudást adni minden tanulónak. „Kiskosuthosnak” lenni fogalomná vált, igazán meghatározni nem lehet, csak érezni!

3) A Debreceni Egyetem Arany János Gyakorló Általános Iskolája

A DE Arany János Gyakorló Általános Iskolája nyolcosztályos állami fenntartású oktatási intézmény. Feladata a 6–14 éves korosztály nevelése, stratégiai célja a kor követelményeinek megfelelő magas színvonalú oktatás megvalósítása. Az iskola alapítása a 19. sz. utolsó évtizedére tehető. A régi Mester utcai iskola 1957-től viseli Arany János nevét, 1978 óta működik a Hajó utcai épületben.

A 610 tanuló oktatását nyugodt légkörben dolgozó 55 fős tantestület végzi. 13 alsó tagozatos osztály saját tanteremben, a 12 felső tagozatos osztály szaktantermi rendszerben tanul. A 18 munkahelyes számítógépterem, kézműves műhely, idegen nyelvi csoportszobák létrehozásával megteremtették a sajátos profilú osztályok működésének feltételeit. A korszerű telefonos és számítógépes irodai ügyvitel, a felújított tornaterem, aula, az 550 adagos konyha, 140 fős ebédlő, a jól működő napközis ellátás adja az oktatás megfelelő háttérét. A három szabadtéri sportpálya, a tornacsarnok, és a fából épült iskolai játszóudvar lehetőséget ad a mindennapos testnevelés megszervezésére, és a szabadidő hasznos eltöltésére. A tantestület részt vesz a pedagógusjelöltek képzésében.

A gyakorlati képzés elsősorban az 1–6. évfolyamon folyik, alkalmanként kiterjed a 7-8. osztályokra is. Az oktatás az 1–2. osztályban iskolaotthonos, a 3–4. osztályban tantárgycsoportos rendszerben folyik. A készségtárgyak (ének, rajz, technika, testnevelés) tanítását az alsó osztályoktól kezdve magasan kvalifikált pedagógusok végzik. Az idegen nyelv és a számítástechnika oktatása 3. illetve 4. osztálytól csoportbontásban történik. Az iskola önértékelésének fontos része a tanulmányi versenyeken való szereplés, az ott elért sikerek. Az eredményes tanulmányi munka mellett igyekeznek megőrizni az iskola gyermekcentrikus, barátságos légkörét a 6-14 éves korosztály életkori sajátosságainak és személyiségjegyeinek messzemenő figyelembevételével.

Az osztályok sajátos profilja

a) művészeti nevelés

- képzőművészeti technikák megismerése: grafika, tűzzománc, üvegfestés, selyemfestés stb. helyi tanterv alapján 3. osztálytól
- német vagy angol nyelv 3. osztálytól
- számítástechnika 4. osztálytól

b) matematika

- képesség szerinti, magasabb óraszámú oktatás matematikából helyi program alapján
- angol nyelv 3. osztálytól
- számítástechnika 4. osztálytól

c) idegen nyelv

- német nyelvtanulás emelt óraszámú 3. osztálytól
- második idegen nyelv: igény és lehetőség szerint angol, 5. osztálytól
- számítástechnika 4. osztálytól.

4) A Debreceni Egyetem Balásházy János Gyakorló Szakközépiskolája, Gimnáziuma és Kollégiuma

Városunkban a középfokú mezőgazdasági képzés története összefonódott Pallag történetével és sok szálon kötődött a debreceni mezőgazdasági képzés egészéhez.

Az 1867. július havában megnyílt földműves iskola, majd az 1868-ban átadott felsőbb gazdasági tanintézet – az alapítók szándéka szerint – arra hivatott,

hogy vidékünkön meghonosítsa a magasabb gazdasági szakképzést, és módot adjon a parasztgazdáknak, hogy gyermekeiket a mezőgazdaság körébe tartozó tudnivalókra a földműves iskolában taníttathassák. 1901-ig Pallagon működött a földműves iskola. 1901 és 1940 között nem volt középfokú képzés Debrecenben, de az élet megkövetelte annak létrehozását.

A m.kir. Kormány és Debrecen sz.kir. város együttes elhatározásából 1939-ben Középfokú Gazdasági Tanintézet létesült, amely 1940-ben nyitotta meg kapuit (előbb a Böszörményi úton, majd Pallagon). "A föld szeretete – hazaszeretet": az Alapító Okirat szellemében megfogalmazott jelmondat hűen tükrözi az iskola értékrendjét: szaktudás, hit, erkölcs, kulturált magatartás. Az oktatott tantárgyak a teljes emberi életre nevelés eszményét szolgálták. A szakmai tantárgyakon kívül a magyar irodalom, a történelem, a hit és erkölcstan, a társadalmi és demokratikus ismeretek nagy szerepet kaptak.

Mezőgazdasági Technikum (1950-től)

A szocialista mezőgazdasági nagyüzem igényeit szolgáló technikus képzés előbb hároméves növénytermesztő és állattenyésztő szakirányú volt. 1953-54-es tanévtől ismét négyéves lett a képzés, és mezőgazdasági technikus oklevelet adott.

1953-ban a középiskolát Pallagra helyezték. Ezt követően öt éven át rendkívüli átrendezések, változások jellemezték az intézmény életét. 1958 a viszonylagos nyugalom

éve volt. Stabilizálódott a technikus képzés, a koedukált osztályok helyett évekig csak lány és fiú osztályokat indítottak. A tanéveket – a gyakorlati oktatás lehetőségeinek jobb kihasználása érdekében – őszi, téli, tavaszi harmadokra osztották fel. Az elméleti és gyakorlati oktatás arányait a harmadoknak megfelelően alakították ki. Az 50-es évek jellegzetessége a levelezős képzés beindítása. A megye városaiba kihelyezett osztályok oktatását vállalta a tantestület.

Felsőfokú Technikum

Az 1961 és 1969 közötti években e képzési formával is bővült az oktatás. A tanszéki rendszerben működő, kétéves időtartamú – nappali és levelező – képzés felsőfokú állattenyésztő technikus oklevelet adott. Az intézmény 1963-ban felvette Balásházy János nevét. 1968–72 között az alapfeladaton túl termelőszövetkezeti vezetők és szakemberek továbbképzését is felvállalta az iskola.

Szakközépiskola (1969-től)

A jól működő, elismert szakmai színvonalat képviselő technikumi képzést – központi intézkedésre – felváltotta a szűken specializált szakmunkásképzési és középfokú képzési célú szakközépiskolai forma.

A technikus képzés újraindítása – ötéves formában – a 80-as évek közepétől foglalkoztatta az iskola vezetését. 1989-ben általános állattenyésztő, 1990-ben általános keréssz tagozat bevezetése valósult meg.

Világbanki modell

Az évek során, ahogyan változtak az igények a gazdaságban úgy újult meg, korszerűsödött az iskola képzése is. A kor kihívásait követve 1993-ban a világbanki programot követő iskolaként előtérbe helyezték az általános műveltség megalapozását és ezt követően a szakma megszerzését. A mezőgazdasági képzés a szakmai gyakorlat mellett nagy hangsúlyt fektet a mezőgazdasági- kereskedelmi-közgazdasági ismeretek kialakítására is. Ez a koncepció azóta is jellemzi az oktatás tartalmát.

Az 1997-es évben sikeresen elnyert világbanki pályázat révén jelentős anyagi támogatásban részesült az iskola, és a mezőgazdasági képzés mellett az 1998/99-es tanévtől beindították a közigazdasági képzést.

Napjainkban

A 2006/2007. tanévtől a képzés újdonsága, hogy nyelvi előkészítő osztályt indítanak, amely az egyik közigazdasági osztály előkészítő osztályaként működik.

Az iskola 1989 óta a Debreceni Egyetem partneriskolájaként részt vesz az egyetemen folyó tanárképzés elméletében és gyakorlatában, s 2009. szeptember 1-jétől a Debreceni Egyetem Balásházy János Gyakorló Szakközépiskolája, Gimnáziuma és Kollégiumaként folytatja munkáját.

A képzési kínálat folyamatosan bővül, a 2010/2011-es tanévtől az intézményben működik a Debreceni Labdarúgó Akadémia sportiskolai kerettanterv szerint működő gimnáziumi osztálya, egy helyen biztosítva az iskolai és a sportbeli kötelezettségek összehangolását, majd a 2012/2013-as tanévben bevezették az élelmiszeripari ágazatos képzést is.

5. BEISKOLÁZÁSI ADATOK

A Debreceni Egyetemre felvett hallgatók megoszlása intézmények szerint (2014)

1. Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium, Debrecen	195
2. Tóth Árpád Gimnázium, Debrecen	192
3. Esze Tamás Gimnázium, Mátészalka	148
4. Fazekas Mihály Gimnázium, Debrecen	134
5. Bethlen Gábor Közgazd. SzKI, Debrecen	134
6. Medgyessy F. Gimn. és Műv. SzKI, Debrecen	123
6. Bessenyei György Gimnázium, Kisvárd	123
8. DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimn., Debrecen	108
9. Ady Endre Gimnázium, Debrecen	102
10. Erdey-Grúz-Vegyipari SzKI, Debrecen	98
11. Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma	89
12. Kőrösi Csoma S. Gimn. és SzKI, Hajdúnánás	86
13. Kölcsey Ferenc Gimnázium, Nyíregyháza	85
14. Högyes Endre Gimn. és SzKI, Hajdúszoboszló	82
15. Mechwart A. Gépipari és Inf. SzKI, Debrecen	78
15. Bocskai I. Gimn., Hajdúböszörmény	78
17. Vasvári Pál Gimnázium, Nyíregyháza	76
18. Arany J. Gimn. , Eü. SzKI, Berettyóújfalu	73
19. Krúdy Gyula Gimnázium, Nyíregyháza	66
20. Zrínyi Ilona Gimnázium, Nyíregyháza	65
21. II. Rákóczi Ferenc Gimn., Vásárosnamény	63
22. Dóczy Gimnázium, Debrecen	57
23. NyF Eötvös J. Gyakorló Ált. Isk. és Gimn., Nyháza	56
24. Karacs Ferenc Gimnázium és SzKI, Püspökladány	55
25. Péchy Mihály Építőipari SzKI, Debrecen	54
26. Zay Anna Gimn. és Eü. SzKI, Nyíregyháza	53
27. Dienes László Gimn. és Eü. SzKI, Debrecen	51
28. Irinyi János Gimn. és SzKI, Debrecen	50
29. Báthory István Gimn. és SzKI, Nyírbátor	49
30. Vásárhelyi Pál Építőipari SzKI, Nyíregyháza	47

(összesen 479 intézmény, 5086 hallgató)

A Debreceni Egyetemre felvett hallgatók megoszlása városok szerint (2014)

1.	Debrecen	1799	35,4%
2.	Nyíregyháza	645	12,7%
3.	Miskolc	219	4,3%
4.	Kisvárd	199	3,9%
5.	Mátészalka	193	3,8%
6.	Eger	147	2,9%
7.	Budapest	126	2,5%
8.	Hajdúszoboszló	120	2,4%
9.	Hajdúböszörmény	114	2,2%
10.	Hajdúnánás	91	1,8%
11.	Berettyóújfalu	88	
12.	Szolnok	81	
13.	Vásárosnamény	67	
14.	Fehérgyarmat	59	
15.	Sárospatak	57	
16.	Karcag	55	
16.	Püspökladány	55	
18.	Nyírbátor	54	
19.	Békéscsaba	49	
20.	Szerencs	41	

(összesen 165 város)

A DE Természettudományi és Technológiai Karára felvett hallgatók megoszlása intézmények szerint (2014)

01.	Vegyipari Szakközpiskola, Debrecen	55
02.	Tóth Árpád Gimnázium, Debrecen	21
03.	DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma, Debrecen	17
03.	Fazekas Mihály Gimnázium, Debrecen	17
03.	Esze Tamás Gimnázium, Mátészalka	17
06.	Bessenyei György Gimnázium, Kisvárd	15
07.	Arany János Gimnázium, Berettyóújfalu	14
07.	Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium, Debrecen	14
07.	Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma	14
10.	Dobó István Gimnázium, Eger	11

A DE Bölcsészettudományi Karára felvett hallgatók megoszlása intézmények szerint (2014)

01.	Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium, Debrecen	46
02.	Ady Endre Gimnázium, Debrecen	41
03.	Medgyessy Ferenc Gimn. és Műv. SzKI, Debrecen	39
04.	Tóth Árpád Gimnázium, Debrecen	37
05.	Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma	32
06.	Fazekas Mihály Gimnázium, Debrecen	28
07.	Bessenyei György Gimnázium, Kisvárda	27
07.	Kölcsey Ferenc Gimnázium, Nyíregyháza	27
09.	DE Kossuth Lajos Gyakorló Gimn., Debrecen	26
10.	Hőgyes Endre Gimnázium, Hajdúszoboszló	23

Melyik iskolából melyik karra?

Iskola	BTK %	TTK %	IK %	egyéb kar %
Csokonai Gimnázium, Debrecen	23	7	8	62
Tóth Árpád Gimnázium, Debrecen	15	11	6	68
Esze Tamás Gimnázium, Mátészalka	15	11	4	70
Bethlen G. Közgazd. SzKI, Debrecen	10	4	8	78
Fazekas Mihály Gimn., Debrecen	14	13	4	69
Medgyessy F. Gimn., Debrecen	27	6	2	65
Bessenyei György Gimn., Kisvárda	15	12	7	66
DE Kossuth L. Gyakorló Gimn., Db.	9	16	6	69
Ady Endre Gimnázium, Debrecen	25	9	12	54
Vegyipari Szakközépiskola, Debrecen	5	56	5	34

6. VEZETŐTANÁROK ÉS GYAKORLATVEZETŐ MENTORTANÁROK A DEBRECENI EGYETEM TANÁRKÉPZÉSÉBEN

A tanárjelölt egyetemi hallgatók gyakorlati képzésében kulcsfontosságú szerepet játszanak a tanítási gyakorlat irányításával megbízott vezetőtanárok (a továbbiakban: vezetőtanárok), valamint a féléves összefüggő szakmai gyakorlatot koordináló gyakorlatvezető mentortanárok (továbbiakban mentortanárok).

A vezető- és a mentortanárok kiemelkedő szakmai, pedagógiai felkészültségük alapján hivatottak arra, hogy a tanárjelölteket az iskola oktató-nevelő tevékenységébe, a pedagógus mesterségébe közvetlen példamutatással és útmutatással beavassák.

A tanítási gyakorlat teljesítése a tanárképzés jelenlegi feltételei mellett az egyetem gyakorlóiskoláiban történhet, az összefüggő féléves szakmai gyakorlat pedig az egyetem gyakorlóiskoláiban, valamint partneriskolákban teljesíthető.

A gyakorlóiskola az egyetem fenntartásában működő, és az egyetem oktatási, kutatási tevékenységét támogató, szolgáltatást ellátó egység, amely a rektor általános felügyelete alatt a városi és a megyei szakigazgatási intézményeivel összhangban működik.

A partneriskola olyan – nem egyetemi fenntartású – köznevelési intézmény, amelyet az egyetemhez a gyakorlati tanárképzés érdekében kötött együttműködési megállapodás fűz.

A Debreceni Egyetem a korábbi hagyományokat követve, az egyetem által fenntartott gyakorlóiskolák, valamint a partneriskolák szakembereivel oldja meg a gyakorlati tanárképzés iskolai feladatait, és egyben abban érdekelt, hogy ezek az intézmények, tanterületek, tevékenységük és teljesítményeik alapján is mintául szolgáljanak a leendő tanárgenerációknak.

A vezető- és mentortanárok a hallgatók gyakorlatának irányítását a Tanárképzési Kollégium koordinálásával végzik.

A vezető- és mentortanárok tanárképzési feladataikat azonos követelmények és eljárási rend szerint teljesítik.

A vezetőtanárokkal szemben támasztott elvárások

A vezetőtanár rendelkezik az adott pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges felsőfokú végzettséggel, szakképzettséggel, a jelenleg érvényben lévő törvényi szabályozás alapján 2015-től pedagógus szakvizsgával.

A vezetőtanár rendelkezik a nevelő-oktató munkában eltöltött legalább 5 éves szakmai gyakorlattal.

A vezetőtanár személyiségjegyei, valamint szakmai referenciák (az iskolavezetés, a munkaközösségek véleménye) alapján bizonyítottan elismert pedagógus.

A vezetőtanár feladatai a tanárjelöltek tanítási gyakorlatának irányításában

A vezetőtanár

- irányítja a hozzá beosztott tanárjelöltek iskolai tanítási tevékenységét,
- a szaktárgyi tanítási gyakorlat keretében eligazítja a jelölteket a tantervek, tanmenetek, tankönyvek, segédanyagok és eszközök használatában, tájékoztatja őket az iskola helyi tantervéről, a szaktanári munka sajátosságairól és a saját nevelői felfogásáról, tájékozódik a jelöltek szakmai, módszertani elképzeléseiről,
- a jelöltek bevonásával idő- és feladattervet készít a beosztott hallgatók gyakorló tevékenységéről,
- segíti a hallgatókat a célirányos óramegfigyelések és feljegyzések, a zárótanítási jegyzőkönyvek készítésének, az iskolai dokumentumok kezelésének kérdéseiben,
- rendszeresen megbeszéléseket tart a tanárjelöltekkel a tanári munkával, a gyakorlással és a hospitálásokkal kapcsolatos tapasztalatokról, feladatokról,
- a jelöltek tanítási óráin jelen van (a jelölt tanári egyéniségét, fejlődését figyelembe véve megengedhető, hogy a jelölt egy-két órát a vezetőtanár jelenléte nélkül tartson meg),
- segíti a jelölteket az önálló tanításra való felkészülésben, a tanórák didaktikai-módszertani tervezésében, elemző-értékelő megbeszéléseken feltárják a tanóra szakmai-pedagógiai tapasztalatait,
- a vezetőtanár a gyakorlás során folyamatosan ellenőrzi és értékeli a jelölteknek a szakmai ismeretek gyakorlati alkalmazásában való készségét, pedagógiai felkészültségét, a diákokkal való együttműködését,
- a tanítási gyakorlat alapján minősítést készít (30 napon belül) a jelöltek munkájáról,
- az egyenkénti minősítésben jellemzi a jelölt szakmai, módszertani, pedagógiai felkészültségét, oktató-nevelő munkája hatékonyságát, tanári magatartását, felméri pedagógusi fejlődése lehetőségeit, illetve a jelölt teljesítményét az e-indexbe beírt érdemjeggyel értékeli,
- elnöki vagy bizottsági tagként részt vesz más vezetőtanárok jelöltjeinek zárótanításán,
- a vezetőtanár felkérhető a tanárjelölt hallgatók egyéb tanárképzési, pedagógiai gyakorlatának vezetésére,
- a vezetőtanár felkérhető a tanárjelölt hallgatók tanári szakdolgozatának vezetésére, véleményezésére,
- a tanári záróvizsga bizottságában a szaktanári munkára vonatkozó vizsgáztatói feladatra kérhető fel,
- a vezetőtanárok munkáját a szakintézetek/tanszékek képviselői (szaktanácsadók) és a Tanárképzési Kollégium segíti és ellenőrzi a gyakorló- és partneriskolák vezetőinek bevonásával.

A mentortanárokkal szemben támasztott elvárások

A mentortanár rendelkezik az adott pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges felsőfokú végzettséggel, szakképzettséggel, a jelenleg érvényben lévő törvényi szabályozás alapján 2015-től pedagógus szakvizsgával. A mentortanár rendelkezik a nevelő-oktató munkában eltöltött legalább 5 éves szakmai gyakorlattal. A mentortanár személyiségjegyei, valamint szakmai referenciái (az iskolavezetés, a munkaközösségek véleménye) alapján bizonyítottan elismert pedagógus. A mentortanár elhivatott, elkötelezett a mentori feladatok, a tanárjelölt, a pályakezdő-tanár kollégái támogatása, segítése mellett. A mentortanár nyitott a különböző, alternatív pedagógiai tevékenységek értelmezésére, azok befogadására. A mentortanárnak a folyamatos továbbképzése és önképzése, tudományos munkái, oktatásfejlesztési feladatai (pl. tankönyv, munkafüzet összeállítás, tehetséggondozás), diákjai sikerei alapján bizonyított a szakmai fejlődése.

A mentortanár feladatai a tanárjelöltek összefüggő szakmai gyakorlatának irányításában

A mentortanár

- feladata a gyakorlati félév komplex funkcióját szem előtt tartva a tanárjelölt megismertetése az iskola világával, valamennyi iskolai tevékenységgel, az iskolai életet különböző szinten szabályozó dokumentumokkal,
- részt vesz a tanárjelölt egyéni fejlődési tervének összeállításában, annak aktív megvalósításában, támogatja a jelölt önálló szakmai törekvéseit,
- segíti a hallgató felkészülését a tanítási óráira, jelen van a tanítási óráin, azok tapasztalatairól rendszeresen megbeszéléseket tart vele,
- szervezi, irányítja és segíti a tanárjelölt tanítási órán kívüli tevékenységét, annak sikeres teljesítését, rendszeresen konzultál a hallgató másik szakját segítő vezetőtanárral, és kapcsolatot tart azokkal a kollégákkal, akik a különböző tevékenységek megvalósításában érintettek,
- igazolja a jelölt részvételét a különböző nevelési feladatok megvalósításában,
- folyamatosan ellenőrzi, reflektálja, értékeli a hallgató szakpedagógiai, pedagógiai, pszichológiai ismereteinek gyakorlati alkalmazásában megmutatkozó készségét, felkészültségét, valamint a többi pedagógussal, a diákokkal, a szülőkkel való együttműködését,
- összegző véleményt készít a tanárjelölt félév során nyújtott teljesítményéről, a jelölt által összeállított portfóliót értékeli, és részt vesz bizottsági tagként a végső érdemjegy kialakításában,
- a mentor felkérhető a tanárjelölt hallgatók tanári szakdolgozatának vezetésére, véleményezésére,

- a mentortanárok munkáját a szakintézetek/tanszékek képviselői (szaktanácsadók) és a Tanárképzési Kollégium segíti és ellenőrzi a gyakorló- és partneriskolák vezetőinek bevonásával.

A Tanárképzési Központ nagy hangsúlyt helyez arra, hogy a gyakorlóiskolai vezetőtanárokkal, mentortanárokkal és a partneriskolák mentortanáraival állandó szakmai kapcsolatot tartson fenn, a kommunikáció működőképes és hatékony legyen.

7. A TANÁRKÉPZÉSI KÖZPONT ÉS A KÜLSŐ SZAKINTÉZMÉNYEK KOMMUNIKÁCIÓJA

A tanári mesterképzési szak összefüggő egyféléves szakmai gyakorlatában a gyakorlatvezető mentor feladata a hallgatói tevékenység nyomon követése. A külső intézmények felkért szakemberei a Tanárképzési Központ által meghatározott helyen és időben valamennyi hallgató számára konzultációk keretében bemutatják az intézményüket. A meghirdetett öt konzultációból négy alkalommal a megjelenés kötelező. A hallgatók látogatást tesznek a külső intézmény(ek)ben, és elkészítik az intézménnyel egyeztetett feladato(ka)t.

Egy intézményben történő feladatvégzés kötelező. Ennek a tematikus egységnek a zárása, értékelése az egész féléves gyakorlat egy részjegyét alkotja. Az értékelés szempontja az intézmény(ek)ben tett látogatások során elkészített gyakorlati feladatok teljesítésének minősítése.

A gyakorlat során az alábbi külső intézmények munkájával ismerkednek meg a hallgatók:

- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ
- HBM Kormányhivatal Oktatási Főosztály
- Oktatási Hivatal Debreceni Pedagógiai Oktatási Központ
- Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
- DMJV Családsegítő és Gyermekjóléti Központja
- Debreceni Deák Ferenc Tehetségfejlesztő Középiskolai Szakkollégium

A Tanárképzési Központ fontosnak és elengedhetetlennek tartja a külső szakintézmények jelenlétét a gyakorlati képzésben, rendszeres szakmai egyeztetések zajlanak, a kommunikáció állandó és szervezett.

Debreceni Deák Ferenc Tehetségfejlesztő Középiskolai Szakkollégium

A Szakkollégium több évtizedes múlttal rendelkezik, történetének alakulását a folyamatos fejlődés, bővülés és előrehaladás jellemzi. Az immáron koedukált szakkollégium 2014 óta tehetséggondozó szakkollégiummá vált, így itt, Debrecenben egyedülálló módon, a diákok tanulmányait és kompetenciáit segítő fakultációs rendszer működik.

A Debreceni Egyetem és a Debreceni Deák Ferenc Tehetségfejlesztő Középiskolai Szakkollégium között 2011-ben létrejött együttműködési keretmegállapodásnak köszönhetően évente 15-20 tanárképzésben résztvevő diákunknak ad lehetőséget arra, hogy az összefüggő féléves szakmai gyakorlatának iskolán kívüli tevékenységeit a Kollégium falain belül végezhesse el.

A Debrecen Megyei Jogú Város Családsegítő és Jóléti Központja szintén partnere a Debreceni Egyetemnek. Az 1992-ben létrejött szervezet célja a város segítése szociális és mentális területeken. Az évek során a szervezet önálló csoporttá, szolgálattá, majd központtá fejlődött tovább. Debrecen egész területén több szervezeti egységgel rendelkezik a Központ (családsegítő, pszichológiai és jogi irodák). Folyamatosan igyekeznek jobbra tenni a rászoruló helyzetét térítésmentes szolgáltatásaikkal. Ezek közé tartoznak többek között a különböző információs szolgáltatások, komplex családgondozás, egyéni, pár-és családterápia, különböző tanácsadások stb. Mindezen tevékenységek mellett folyamatosan szerveznek adományozó eseményeket, műsorokat, hobbifoglalkozásokat felnőttek és gyerekek számára egyaránt.

Az oktatás területén kiemelkedő jelentőségű *Klebersberg Intézményfenntartó Központtal (KLIK)* is kapcsolatban áll a Debreceni Egyetem. A KLIK 198 tankerületet foglal magába az ország területén, így a Debreceni Tankerületet is. Ehhez 23 általános iskola, 2 speciális iskola, 4 gimnázium, 2 kollégium, 1 nevelési tanácsadó vonatkozásában a fenntartói, valamint 1 általános iskola és 15 szakképző iskola tartozik. Maga a Központ hat fő egységből áll: Elnöki Kabinet, Köznevelés-igazgatási Főosztály, Gazdálkodási Főosztály, Koordinációs Jog és Személyügyi Főosztály, Pályázatkezelő Főosztály, Belső Ellenőrzési Főosztály.

A Központ kiemelkedő szerepet játszik a közoktatási intézmények támogatásában, fejlesztésében, ehhez különböző pályázatokat, ösztöndíjakat és szolgáltatásokat, akkreditált pedagógus továbbképzési programot biztosítanak. Célja az intézmények fejlesztése többek között módszertani szempontból az (ennek érdekében mentoráló szolgáltatást hoztak létre), támogatják az egyes régiókban az iskolák hálózatos tevékenységét és annak kialakítását és fejlesztését illetve a szervezetfejlesztést.

8. KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉSEK A TANÁRKÉPZÉSI KÖZPONT, A GYAKORLÓ- ÉS A PARTNERISKOLÁK KÖZÖTT

Kerekasztal-beszélgetés a gyakorló- és partneriskolák tanárképzésben betöltött szerepéről (2015. február 26.)

A kerekasztal-beszélgetés során a gyakorló- és partneriskolák vezetői és munkatársai részvételével körüljártuk az új, osztatlan tanárképzés ún. „+1 évének” kérdéskörét. A témák között szerepelt a gyakorlatok finanszírozása, a vezetőtanárok helyzete / kinevezése, az óraszámok kérdése, a 4+1 és 5+1-es képzéstípusok választhatósága.

Kerekasztal-beszélgetés a Debreceni Egyetem Tanárképzési Központja és a külső intézmények együttműködéséről (2015. június 12.)

A kerekasztal-beszélgetés a Debreceni Egyetem Tanárképzési Központja és a tanárképzésben részt vevő külső intézmények (Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Debrecen Megyeközponti Tankerülete, Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Intézet, HBM Pedagógiai Szakszolgálat és Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézet, HBM Kormányhivatal Oktatási Főosztály, Debreceni Deák Ferenc Tehetségfejlesztő Középiskolai Szakkollégium, DMJV Családsegítő és Gyermekjóléti Központja) közötti együttműködésről szólt, kiegészítve a gyakorlati képzés tapasztalataival és a gyakorlóiskolák helyzetének áttekintésével.

A kerekasztal-beszélgetés igen hasznosnak bizonyult, hiszen lehetőséget teremtett a jelenlegi helyzet áttekintésére, a felhalmozódott tapasztalatok közreadására.

9. A TANÁRKÉPZÉSI KÖZPONT, VALAMINT A GYAKORLÓISKOLÁK ÉS A PARTNERINTÉZMÉNYEK JÖVŐBENI KOMMUNIKÁCIÓJA

A 111/1997. Kormányrendelet alapján működő osztatlan tanárképzést 2009-ben felváltotta a kétciklusú képzés („bolognai” rendszer), melyben jelen pillanatban is két és fél éves tanári mesterképzésben nyílik lehetőség tanári diploma szerzésére. Ezt a képzést a felsőoktatási intézmények 2016-ban indíthatják utoljára.

A kétciklusú képzés mellett 2013-ban bevezetésre került az új típusú osztatlan tanárképzési szak, melynek keretében a közismereti tanárképzésben kizárólag kétszakos formában 4 + 1, a 4,5 + 1 és az 5 + 1) szerzhető tanári diploma. A plusz egy év a szakmai gyakorlatot jelenti. A 10 féléves (4+1) képzésben általános iskolai, a 11 féléves (4,5+1) képzésben vegyes (általános és középiskolai), a 12 féléves (5+1) képzésben középiskolai tanári szakképzettséget lehet szerezni. Az osztatlan tanárképzés mind a három képzési formában egy 6 féléves közös képzési szakasszal kezdődik. A harmadik évben kell a hallgatónak döntést hoznia arról, milyen (általános iskolai, középiskolai vagy vegyes) végzettséget kíván-e szerezni. A gyakorlati képzés a negyedik, illetve az ötödik, valamint a plusz egy évben zajlik a gyakorlóiskolákban és a partnerintézményekben.

A Tanárképzési Központ nagy hangsúlyt fektet a gyakorlati képzésre, melynek működése csak jó és előrettekintő koordinációval, és jól bevált partneri kapcsolatok alapján valósítható meg. A Debreceni Egyetem tanárképzési rendszerében mindezek hátterét a gyakorlóiskolák, valamint azok a partneriskolák és partnerintézmények (külső szakintézmények) képezik, amelyek hosszú idő óta részt vesznek a gyakoroltatásban.

A Tanárképzési Központ a jövőben is a gyakorlóiskolákban, és azokban az intézményekben, amelyek Debreceni Egyetemmel partnerintézményi szerződésben állnak, kívánja a tanári mesterképzési szak, majd 2016-tól az osztatlan tanárképzés gyakorlatait megszervezni és lebonyolítani.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 66. § (3) alapján a gyakorló nevelési-oktatási intézményben, és a gyakorló szakszolgálati intézményben, a vezetőpedagógusi megbízás feltételei az alábbiak:

A gyakorló nevelési-oktatási intézményben, gyakorló szakszolgálati intézményben vezetőpedagógusi megbízást az kaphat, akinek a pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges felsőfokú iskolai végzettsége, és szakképzettsége, továbbá pedagógus-szakvizsgája, vagy a munkakör ellátásához szükséges végzettséghez, és szakképzettséghez kapcsolódó szakterületen szerzett

- tudományos fokozata, vagy
- doktori cselekmény alapján szerzett doktori címe, valamint
- a nevelő-oktató munkában, pedagógiai szakszolgálatban eltöltött legalább ötéves szakmai gyakorlata van.

A törvény alapján a gyakorlóiskolákban a jövőben is kizárólag azok tanár kollégák kaphatnak vezetőtanári megbízást, akik a feltételeknek megfelelnek, de a partneriskolákban is azokra a tanárookra bízunk a tanárjelölt hallgatók mentorálását, akik pedagógus szakvizsgával rendelkeznek, illetve a pedagógus minősítési eljárás keretében mesterpedagógusi fokozatot szereztek. A gyakorlóiskoláinkban azon tanár kollégák körében, akik még nem rendelkeznek pedagógus szakvizsgával, szorgalmazzuk, hogy szerezzék meg a mentortanári szakvizsgát, hiszen a jövőben is a gyakorlati képzést jól felkészült vezetőtanárok irányításával képzeljük el. Emellett javasoljuk, hogy a partnerintézményeink tanárai is, akik mentori feladatokat kívánnak a jövőben ellátni, szerezzék meg a pedagógus szakvizsgát, akár mentortanári, akár szakképzettségüknek (magyar, német, történelem, biológia, földrajz, kémia stb.) megfelelő szakon.

10. A TANÁROK KÉPZÉSE: A PEDAGÓGUS SZAKVIZSGÁRA FELKÉSZÍTŐ SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉS

A pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzésben végzett szakvizsgázott pedagógusok alkalmasak az alapképzésben elmélyített, megújított, legújabb ismeretekkel kiegészített szaktudományi ismereteik, illetve a pedagógusi tevékenység ellátásához szükséges elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására. Felkészültek a pedagógus munkakörökhöz, illetve a köznevelési intézményekhez kapcsolódó speciális feladatok ellátására. Képesé válnak a köznevelési rendszer és intézmények eredményes, hatékony irányítására, az oktatás-nevelés tartalmi szabályozásának új követelményeit a szaktárgyi oktatásban és nevelésben való gyakorlati alkalmazására, az egyéni sajátosságokra érzékeny személyiségformálás módszereinek alkalmazására.

A pedagógus szakvizsgára felkészítő képzés minden szak esetében két szakaszból áll:

– Az 1–2. félév a szakvizsga képesítési követelményeinek megfelelő **általános követelményeket** tartalmazza. Éppen ezért szaktól függetlenül minden hallgató (akár bölcsész, akár természettudományos szakra jelentkezett) ugyanazt tanulja. Az első szakasz a szigorlattal zárul.

– A 3–4. félév a szűkebb értelemben vett **szakmai képzés** időszaka, amelyet a hallgatók azon a karon töltenek, amelyre jelentkeztek. Ennek a képzési szakasznak a szervezését, lebonyolítását az egyes szakok szakfelelősei végzik. Ez a szakasz a szakdolgozat megvédésével és a záróvizsgával zárul.

Azoknak a hallgatóknak, akik már rendelkeznek valamely szakirányú továbbképzési szakon szerzett oklevéllel, elegendő csupán az 1–2. félévet teljesíteniük, mert a tárgyak sikeres teljesítése, valamint a szigorlat letétele révén jogosultakká válnak olyan oklevélre, amely az eredeti szakirányú oklevéllel együtt már pedagógus szakvizsgát jelent az adott szakon.

Az általános követelményeket tartalmazó közös képzés tantárgyai (I–II. félév):

- Közigazgatási és államháztartási ismeretek
- Európai oktatásügyi integrációs folyamatok
- Tanügyigazgatási és jogi ismeretek
- Szervezetfejlesztés és vezetési kultúra
- Intézmény és környezete
- Intézményértékelés és a tanulói, tanári munka értékelése
- Minőségellenőrzés, minőségértékelés, minőségfejlesztés
- Pedagógiai folyamat-tervezés és -szervezés
- Szakmai önismeret
- Esélyegyenlőség, szektorközi együttműködés, fenntartói megoldások
- Egészségpszichológiai és az egészségre nevelés kérdései
- Sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése, oktatása
- Gyermek- és ifjúságvédelem, hátrányos helyzet kezelése
- Az élethosszig tartó tanulás, a felnőttoktatás kérdései

A szakmai képzés követelményeit tartalmazó specializációs képzés választható szakirányai (III–IV. félév):

- 1) A pedagógusképzésben szerzett szakképzettség szerint differenciálva az új szaktudományi és szakmódszertani ismeretek, illetve az adott pedagógusi feladatok ellátásához szükséges elméleti és gyakorlati ismereteket megerősítő, elmélyítő, felfrissítő ismeretek, a szakhoz kapcsolódó megszerzett tudás, készségek és képességek továbbfejlesztése:
 - Biológia
 - Etikai ismeretek
 - 19–20. századi filozófia
 - Fizika
 - Földrajz
 - Francia nyelv
 - Hon- és népismeret
 - Informatika
 - Kémia
 - Latin
 - Magyar nyelv és irodalom
 - Matematika
 - Német
 - Történelem
 - Vallástudomány

- 2) A pedagógus munkakörökhöz, illetve a közoktatási intézmények egészéhez kapcsolódó speciális feladatok (közoktatási vezető, mérés és értékelés, szaktanácsadás, vizsgálónöki, szakértői, minőségbiztosítási feladatok) ellátásához szükséges ismeretek, tudás, készség és képességek:
 - Közoktatási vezető
 - Mérés-értékelés
 - Gyakorlatvezető mentortanár

- 3) Pedagógiai és pszichológiai általános és elméleti ismeretek, képességek bővítését, illetve megszerzését szolgáló ismeretkörök:
 - Mentálhigiéné
 - Tehetséggondozás, tehetségfejlesztés

A Tanárképzési Központ a 2014/2015. tanévben elindította a pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzés ún. közös (általános) évének átalakítását, valamint folyamatban van a képzés szaktárgyi évének átalakítása is. Tervezzük új szakvizsgás képzések és szakirányú továbbképzések akkreditálását, valamint a jogszabályi feltételek figyelembe vételével terveink között szerepel a képzés modulszerű (4x30 kredites) blokkjainak kialakítása is.